

Prva okrugla zagrada na desnoj strani označava derivaciju svih redova osim i -tog. Pri tome je prvi član $\alpha_{i1}Q_1$ derivacija prvog retka, $\alpha_{i2}Q_2$ derivacija drugog retka itd. Druga zagrada je derivacija i -tog retka osim njegova i -tog člana $\alpha_{ii}Q_i^2$. Napokon, derivacija i -tog člana drugog retka iznosi $2\alpha_{ii}Q_i$. Ako sada uzmemo u obzir Maxwellov teorem, tj. činjenicu da je $\alpha_{ij} = \alpha_{ji}$, možemo (1.71) napisati u obliku

$$\frac{\partial U}{\partial Q_i} = \alpha_{i1}Q_1 + \alpha_{i2}Q_2 + \cdots + \alpha_{ii}Q_i + \cdots + \alpha_{in}Q_n. \quad (1.72)$$

Desna strana gornjeg izraz prema (1.46) jednaka je poopćenom pomaku q_i pa je

$$\frac{\partial U}{\partial Q_i} = q_i. \quad (1.73)$$

To je drugi Castiglianov teorem koji je 1873. u svojoj disertaciji objavio Alberto Castigliano. Taj teorem glasi:

Ako je tijelo linearno-elastično, derivacija energije deformiranosti tijela po poopćenom sili Q_i jednaka je odgovarajućem poopćenom pomaku q_i .

Ako je poopćena sila, sila u užem smislu riječi, poopćeni pomak jest dužinski pomak δ u pravcu djelovanja sile. Ako je poopćena sila spreg, poopćeni pomak jest kutni pomak α oko iste osi oko koje djeluje spreg. Prema tome, izraz (1.73) možemo napisati na dva načina, tj.

$$\frac{\partial U}{\partial F_i} = \delta_i, \quad (1.74)$$

$$\frac{\partial U}{\partial M_i} = \alpha_i. \quad (1.75)$$

Gornji izrazi nam omogućuju da mnogo lakše i brže odredimo pomake pojedinih točaka konstrukcije, nego smo to mogli učiniti neposrednim integriranjem diferencijalne jednadžbe elastične krivulje, odnosno primjenom metode analogne grede.